

Nieuw Hebreeuws

Het Hebreeuws dat nu in Israël gesproken wordt is oud én nieuw. Het is de taal van de oude Geschriften in een nieuw jasje. De taal die de vaders en profeten spraken kreeg nieuw leven ingeblazen. Eeuwenlang was de taal in coma. Een halve eeuw voor de stichting van de Staat Israël bracht Eliëzer Ben Yehuda daar verandering in. De 'wederopstanding' van de dode taal is typerend voor Israël zelf – oud én nieuw.

Degene die onze taal deed herleven

Eliëzer Ben Yehuda (1858-1922)

In 1881 emigreerde Eliëzer naar Palestina, toen nog een provincie van het Ottomaanse (Turkse) rijk. Hij kwam als een van de eersten met de eerste grote golf van immigranten die – toen vooral vanuit het Russische rijk – naar Israël kwamen. Zij waren ervan overtuigd dat alleen een eigen Joodse staat hen veiligheid zou kunnen bieden. Eliëzer: 'Er zijn twee dingen zonder welke de Joden niet een volk kunnen zijn: het land en de taal.'

Zeer gedreven werkte hij eraan dat het Hebreeuws weer spreektaal zou worden. Dat deed hij thuis: hij en zijn vrouw Debora besloten hun kind op te voeden met alléén Hebreeuws, en dat deed Eliëzer rigoureuus. Hij deed ook wat hij kon om onderwijzers en rabbijnen zover te krijgen dat ze voor hun lessen het Hebreeuws gingen gebruiken. Hij begon in 1884 met het uitgeven van een goedkope krant in het Hebreeuws:

Hatzwi. Hij werkte aan een woordenboek, dat uiteindelijk uit 17 delen zou bestaan. Hij nam het voortouw bij de oprichting van de *Va'ad halasjon*, de taalcommissie – wat later de *Academie van de Hebreeuwse Taal* werd, die tot nu toe bestaat.

Nieuw

Er moesten natuurlijk heel veel nieuwe woorden komen, als: auto, taxi, bioscoop, trainingspak, camera, enz. Voor veel dingen zijn woorden uit bouwstenen uit het klassiek Hebreeuws gemaakt. Maar er zijn ook veel woorden van elders ingeslopen. Soms staan verschillende woorden naast elkaar, bv. voor auto: *mechoniet* en *oto*.

Ook op een ander niveau zijn er nieuwe dingen. Voor werkwoorden is er nu verleden-, tegenwoordige- en toekomstende tijd; in het Bijbels Hebreeuws en andere Semitische talen ligt dat wat anders. Ook zijn er nu allerlei voegwoorden bijgekomen en lijkt modern Hebreeuws qua zinsbouw meer op Indo-Europese talen dan op het klassieke Hebreeuws.

Gil'ad Zuckerman bracht beroering door te beweren dat het modern Hebreeuws beter 'Israëlich' genoemd kan worden, omdat het een heel ander karakter heeft gekregen. 'Het 'Israëlich' is voortgekomen uit de kruising tussen meerdere vaders en moeders.'

Hij heeft een punt: er is (natuurlijk!) heel veel nieuw. En pas op: meer dan je zou denken! Daar moet je je wel van bewust zijn. Maar dat wist niet uit dat er wel op het oude fundament gebouwd is. Ook daarvan kun je tal van voorbeelden aanhalen. Het is echt beide: oud én nieuw! <

In coma

Het Hebreeuws was een 'dode taal': niet meer spreektaal in dagelijks leven. Al in Bijbelse tijden werd Hebreeuws verdrongen door Aramees. Maar het bleef wel in gebruik in de synagoge en het leehuis. Gebed en Tora-studie waren meest Hebreeuws. Ook de 'gewone man' deed daarin mee. Joden spraken de taal van de landen waar ze woonden, maar intern gebruikten ze vaak Hebreeuwse letters en veel Hebreeuwse leenwoorden. Zo ontstonden Jiddisch en Ladino. Zo zijn er ook nog veel Hebreeuwse woorden via Joodse burgers in andere talen terecht gekomen. Er werd bij tijden nog wel literatuur in het Hebreeuws geschreven. En het bleef ook in gebruik in internationaal contact tussen Joden onderling. Iemand zei daarom: 'Vóór Ben Yehuda konden Joden Hebreeuws spreken, maar ná hem deden ze dat.'

Asterix en Obelix spreken Hebreeuws. Lees ook de plaatjes van rechts naar links! Obelix roept ineens 'Joehoe (רוי) Romeinen, waar zijn jullie, Romeinen?!' Asterix reageert: 'Ssst (ששש) ...'

Werkcommissie van de GKV Ommen-West
www.yachad.nl

>>vervolg van pag. 3

Yachad is Hebreeuws voor *samen* (Psalm 133 – hoe goed is het, hoe heerlijk als broeders bijeen (samen) te zijn). Met deze naam wordt de verbondenheid aan het Joodse volk tot uitdrukking gebracht, en het verlangen het geloof in Messias Jezus met elkaar te delen. Yachad heeft twee hoofddoelen: het concreet ondersteunen van evangelieverkondiging onder het Joodse volk, en in de achterban van de GKV de liefde voor het Joodse volk aanwakkeren en levend houden.

Om de evangelieverkondiging te ondersteunen wordt contact onderhouden met Messiasbelijdende Joden en gemeentes in Israël, en worden, met steun van de kerken uit de classis Ommen, enkele concrete projecten van de Kolba/Midbargemeente te Jeruzalem gesponsord.

Om de liefde in de achterban van onze kerken te bevorderen wordt op allerlei manieren voorlichting gegeven: gemeenteavonden, Sedermaaltijden, website, nieuwsbrieven (voor meer informatie: www.yachad.nl), en is er o.a. een catechisatieboekje uitgegeven. De laatste jaren zoeken we zowel in Israël als in Nederland nadrukkelijk naar verbreding van contacten.

Dat is een van de redenen waarom aan de Synode gevraagd is een Deputaatschap Kerk en Israël in het leven te roepen, om op die manier meer body te hebben, meer vergelijkbaar met gesprekspartners, en zo makkelijker te kunnen samenwerken. Ook principieel vonden we het waardevol om de GKV te laten uitspreken dat er een speciale verbondenheid is met het Joodse volk, die het werk onder hen anders maakt dan onder andere volken. Helaas is dat dus niet gebeurd. Op dit moment zijn we ons daarom als bestuur aan het bezinnen over 'hoe nu verder': <

Oprecht verbonden,
Jan Haveman, voorzitter Yachad

Andries Knevel

De theoloog en schrijver Andries Knevel is als radio en televisiepresentator werkzaam bij de Evangelische Omroep.

Mijn liefde voor Israël

In juni 1967 is het begonnen: mijn liefde voor Israël. Ik was toen 15 jaar, en de Zesdaagse oorlog maakte op mij een onuitwisbare indruk.

Heel Nederland was in die dagen in de ban van de strijd van dat kleine dappere landje tegen de overmacht van vijf Arabische landen.

En toen na drie dagen bleek dat Israël een verpletterende overwinning zou gaan behalen, gloeiden we als Nederlanders van trots. Het was alsof we zelf die onbetrouwbare Arabieren een lesje hadden geleerd.

In die dagen mocht in de klas de radio aan staan. En we volgden haast van uur tot uur de vorderingen van het Israëliëse leger. Alom verschenen er in ons land auto's met achterop de sticker 'Wij staan achter Israël' En dat deden we ook. Als een man, een enkeling uitgezonderd.

En we raakten collectief ontroerd toen Israël het Jordaanse deel van Jeruzalem innam en er weer bij de Klaagmuur gebeden kon worden.

Die ontluikende liefde had voor mij natuurlijk wel een voedingsbodem. Ik ben opgegroeid in een bevindelijk Christelijk Gereformeerd gezin, waar er altijd al een grote plaats was voor Israël en het Joodse volk. Niet heel sterk berekend, dat niet, maar meer vanwege de verbondenheid door het Oude Testament, en vanwege de gruweldaden richting de Joden in de Tweede Wereldoorlog.

Het Oude Testament, de oorlog, de Joden, 1948 en Israël vielen als het ware samen. Het was een ondeelbaar geheel. Inmiddels ben ik 48 jaar ouder.

Maar, laat ik het toegeven, dat oergevoel is gebleven. Natuurlijk ben ik kritischer geworden richting sommige politieke daden van Israël, en de Palestijnen zijn ook op mijn radar gekomen. Zeker de christen Palestijnen die het vandaag erg moeilijk hebben.

Ooit sprak ik over de West Bank en Gaza als de 'bevrijde gebieden', dat zal ik nu niet meer zo doen.

Maar toch...

Welnu, vanuit deze verbondenheid hoop ik de komende tijd mijn bijdragen te leveren.